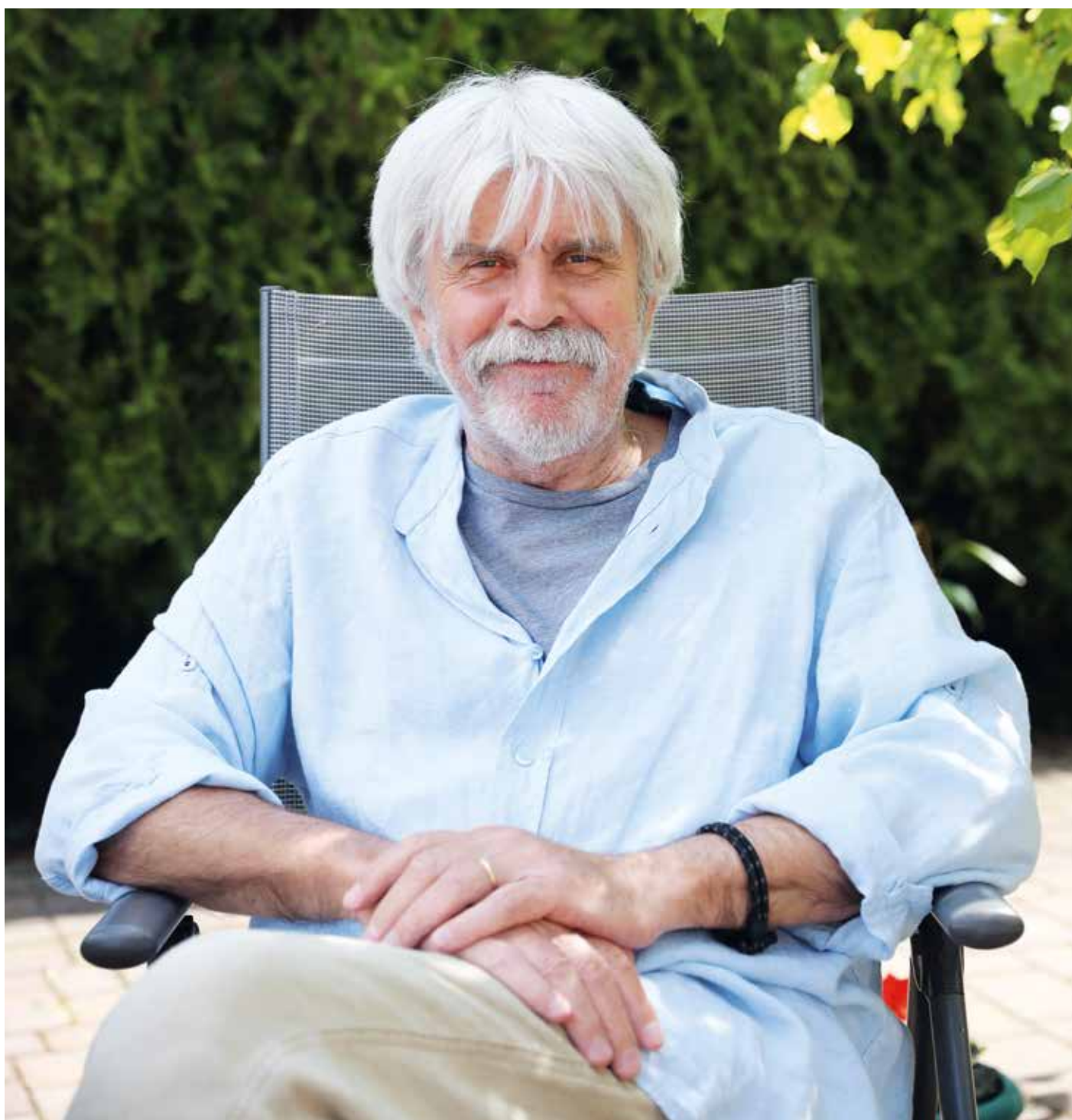

Dr. Venczel Sándor színingazdász

„A legtöbb színháznak nincs valódi stratégiája”¹

Dr. Venczel Sándor 25 évesen lett a kaposvári Csiky Gergely Színház gazdasági igazgatója. Stratégiai elemző, közgazdász, színingazdász, a kaposvári teátrum, a Budapesti Operettszínház és az Objektív Filmstúdió után tizenkét évet töltött az Operaházban, számtalan színház gazdasági tanácsadójaként dolgozott az elmúlt évtizedekben. Dr. Venczel Sándor² fenntartások nélkül hisz a színházban, és aligha van, aki többet tud nála a gazdálkodásuk lehetőségeiről. Színingazdaság.hu című honlapján is megosztja a tapasztalatait.

Fotó: Kallós György

Mikor lobbant szerelemre a színház iránt a pénzügyes Venczel Sándor?

Amikor egyetemistaként beléptem a Közgáz irodalmi színpadára. Egy éven át Máté Gábor volt a rendezőnk, aki most a budapesti Katona József Színház igazgatója. Az irodalmi színpaddal kijutottunk egy nemzetközi színházi fesztiválra, ahol először láttam igazi modern, kortárs darabokat. Óriási hatással voltak rám. Érdekes, hogy soha nem akartam színész lenni, rendező viszont igen. Olyannyira, hogy háromszor is felvételiztem a főiskolára.

Akkor hogy került a Kanizsa Bútorgyárba?

A Színművészeti Főiskolára nem vettek fel, viszont a Közgáz elvégeztem, és az egyetem után importanyag-üggyintézőként dolgoztam a bútorgyárban. Bevallom, kicsit untam már, szerencsére időben felhívták a figyelmemet a kaposvári Csiky Gergely Színház pályázatára, így lettem 25 évesen a gazdasági igazgatója. Babarezy Lászlónak állítólag nagyon tetszett a kézzel írt önéletrajzom. Fantasztikus négy évet töltöttem ott, a színészházban laktam, együtt éltem a színészekkel, előadás után a klubban beszélgettünk, iszogattunk, játszottunk éjjelig. Imádtam a színészeket, a színházat, így a munkámat is. Talán ezért sem volt soha probléma a kaposvári színház gazdasági helyzetével. Számomra ez a kettő együtt létezik...

Hisz a sorsszerűségben?

Én abban hiszek, hogy a színházban mindenkire formálódik a munkaköre. Ez a Babarezy-féle elv. Mert Kaposváron nem igazgató volt Babarezy László, hanem ő volt a Babarezy, aki mindemellett ellátta az igazgatói feladatokat is. Én pedig Venczel Sándor voltam, aki egyébként ellátta a gazdasági igazgatói teendőket. Sőt Spiró György darabjában a tömeg megbecsült tagjaként estéről estére színpadon is álltam. A színház azért izgalmas hely, mert a munkakörök az emberekre íródnak.

Mégis eljött Kaposvárról...

Muszáj volt. Megnősültem, gyereket vártunk, a családdal nem akartam a színészházban élni, és a lakáshelyzetet nem tudtuk ott megoldani, így el kellett jönnöm. A Budapesti Operettszínház gazdasági vezetője lettem, bár nem szerettem az operetteket. Utólag már tudom, hogy nekem ez volt az előjáték az Operaházhoz. Bár igen hosszú előjáték volt, hét évig tartott.

Akkor végül csak megszerette az operetteket?

Megszerettem bizonyos darabokat. Kaposváron már kaptam költséget a jó operettből, hiszen ott láthattam az akkor még fiatal rendező, Ács János *Csárdáskirálynőjét* Medgyessy Pállal, Nagy Anikóval, Spindler Bélával, Csákányi Eszterrel. Zseniális volt! Ugyanilyen hatással volt rám 1980-ban Gazdag Gyula rendezésében, Csákányi Eszter és Spindler Béla főszereplésével a *Kabaré*. Az Operettszínházban pedig a *Hegedűs a háztetőn*, amelyet Vámos László tizenkét év után, Aczél elvtárs engedélyével újrendezhetett Bessenyei Ferencel, Petress Zsuzsával.

Milyen kitérő volt az Operettszínházból a filmgyárba?

Érdekes. Babarezyt akarták az Objektív Filmstúdió élére, de nem lehetett egyszerre két intézmény igazgatója, ezért kitalálta, hogy legyen én, ő pedig a művészeti vezető. Fantasztikus rendezőgárda volt akkor, Sára Sándor, Kósa Ferenc, Gazdag Gyula, Gothár Péter. Rengeteget tanultam ott, izgalmas időszak volt, de rájöttem, hogy a színházat jobban szeretem.

Miért? Mi jut eszébe először, ha a színházra gondolsz?

Őszinteség, szabadság, kedvesség, együttműködés, barátság, kollegialitás. A színháznál precízebb, komolyabb műfaj nincs a világon, másodpercre pontosan passzolnia kell mindennek. Amikor bohémnak nevezik a színházat, csak nevettek magamban, hiszen a színház olyan, mint egy óramű, és minden élben megy.

Az Operaház gazdasági igazgatása mennyiben volt más, mint a kaposvári színházé?

Például egy nullával. Viszont sokkal több probléma is adódott, még sztrájkkészültség is volt. Amikor Petrovics Emil hívására 1990. január elsején elkezdtem dolgozni az Operaházban, az emberek azt gondolták, a rendszerváltással a bérek radikálisan megemelkednek. Nem így történt... 1979-ben például még elő volt írva, mennyit lehet fizetni a vendégművészeknek. Akkor kaptam az első fegyelmi- és 2500 forintos büntetést Kaposváron, mert egyik vendégzereplőnk a színház a saját kocsijával szállította Miskolcra és Kaposvár között. Ezek az előírások szerencsére radikálisan megváltoztak az évek folyamán. Az Operettszínházban sikerült egy kísérleti gazdálkodást bevezetni, amelyet

Bodrogi Gyula igazgatóként már megvalósított a Vidám Színpadon. Az volt a lényege, hogy a tanács felmentett bennünket a jogszabályi korlátozó kötelezettségeink alól. Annyit játszottunk, amennyit akartunk, annyit fizettünk a művészeinknek, amennyit akartunk, és nagyon jól gazdálkodtunk. Az Operettszínházban már volt előadáspótlék és az Operett presszóban Pódiumot csináltunk Déri János vezetésével. Maklári Lászlóval kihajtottuk az Interkoncertnél, hogy a társulat játszhasson külföldön. Ezt egy müncheni impresszárió közreműködésével végül sikerült elérnünk, több mint tíz évig minden nyáron vitte az Operettszínházat vendégzereplőnk. A színházak közül elsőként adtuk ki nagylemezt és elsőként rendeztünk filmvetítéssel egybekötött Halász Judit-koncertet. Az Operaháznál is jelentős szerepem volt abban, hogy megindultak a négy-öt hetes japán turnék. Ezenkívül bevezethettük a minőségi pótlékokat, a korpótlékokat, vacsorás koncerteket adtunk a Kongresszusi Központban. Minden lehetőséget megragadtunk, hogy több pénzt keressünk és a művészeknek több jusson.

Soha nem volt egyéni vállalkozó?

Dehogynem! A saját betéti társaságomban dolgoztam. Gazdasági tanácsadó voltam a József Attila Színházban, Debrecenben Csányi János mellett, Zalaegerszegen Beseneci Árpád mellett, Győrben Nagy Viktor mellett. Most a Honvéd Művészegyüttesnél találtam otthonra.

A mai eszével min változtatna a múltban?

Több türelemmel áldanám meg magamat. Ugyan- is eljöttem az Operaházból, majd a József Attila Színházból is, ezek megelőzhetőek lettek volna, ha türelmesebb vagyok másokhoz.

És min nem változtatna?

Ötletekben, módszertanban, tehát szakmailag a csúcsra voltam. Viszont vezetéstechnikai téren biztos több feladatot bíznék másokra, vagyis több feladatot delegálnék.

Tapasztalatai szerint mi a legnagyobb baj ma a színházak működésében?

A színgazdaságról írtam tizenegynéhány fejezetet, már csak egy van hátra, a színházi stratégia területe. A legtöbb színháznak nincs valódi stratégiája, amellyel jövőt tudna építeni. Többségében ad hoc döntenek, nem egy komoly vállalkozáshoz hasonlóan működnek. Hiányzik az erről való be-

szélgetés is. Jól lehet látni, mely színházaknak van hosszú távú stratégiája, és hol csak kapkodnak összevissza.

Ennek orvoslására lenne konkrét képlete?

Igen. A fő stratégiai vonal a tulajdonlás lenne. A legfontosabb kérdés, hogy kinek a kezében legyenek a színházak. Privatizálnám a magyar színházak többségét, mert azt vettem észre, hogy ahol a magánérdek működhet, ott hatékonyabb a működés, mint a közösségi színházaknál. Nem szégyen ez. Budapesten rá lehet mutatni arra a néhány színházra, amely tudna állami támogatással működni, a többit pedig el kellene adni. Nem kérnék értük pénzt, de az az unalom, amely mostanában belengi a színházak működését, a magánosítással orvosolható lehetne.

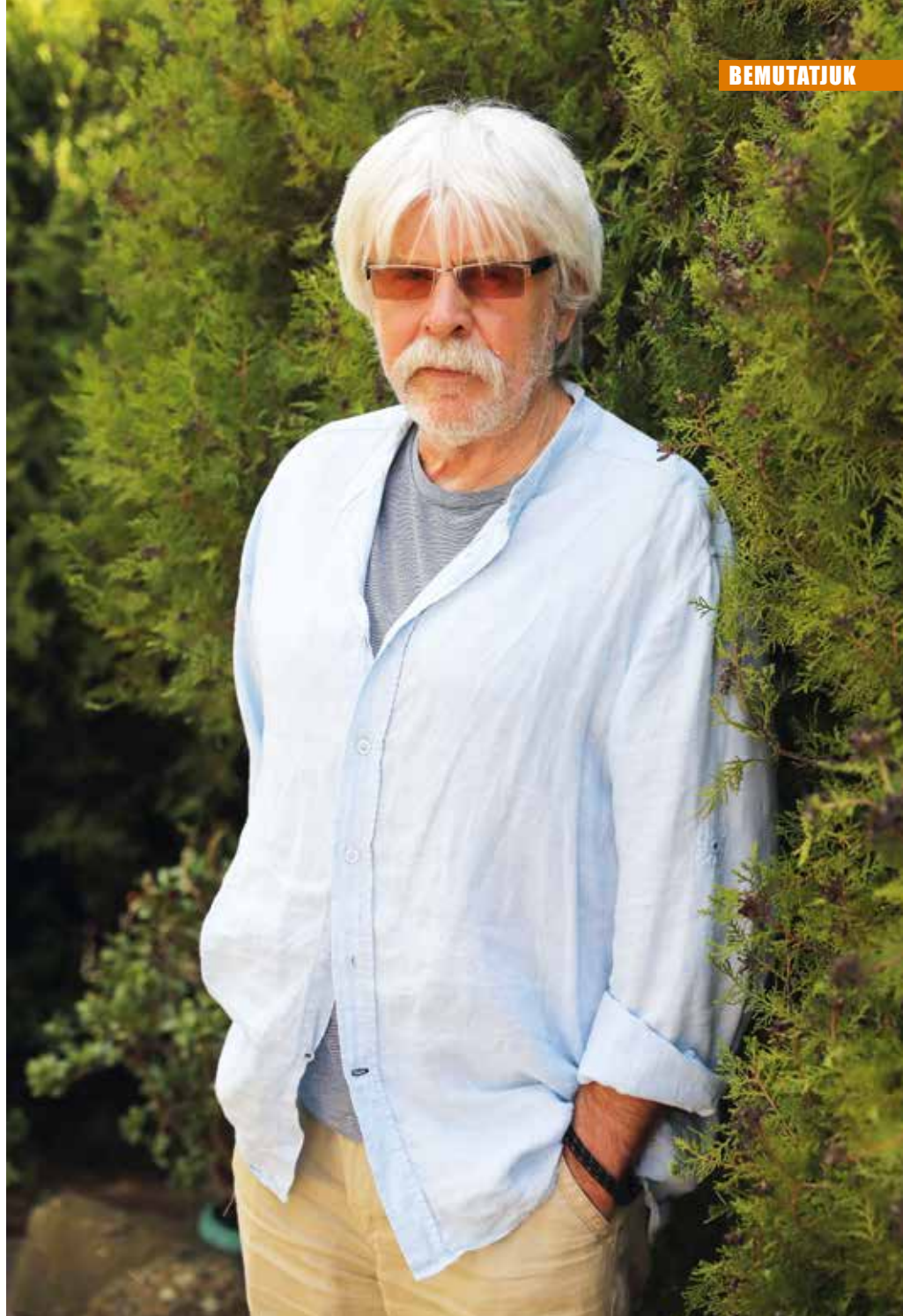
Mit üzenne a hazai színházi világ vezetőinek?

Szeressétek egymást, és maradjatok otthon a színházatokban!

Tarnócai Éva

¹ Ezzel a címmel jelent meg Tarnócai Éva interjúja Dr. Venczel Sándorral a Pepita Magazin 2020. júniusi számának 36–39. oldalán. A beszélgetés olvasható a lap internetes honlapján is: www.pelitamagazin.com. Az interjút a szerző hozzájárulásával közzéjük.

² Dr. Venczel Sándor a szerkesztőbizottság tagja volt annak megszűnéséig, és több, színházi gazdálkodásról írt cikke jelent meg a SZÍNPAD korábbi számaiban.

AXCOR BEAM 300

AXCOR SPOT 300

AXCOR WASH 300

CLAYPAKY
AN ORAM BUSINESS

PELYHE KFT
Light-Sound-Stage

4 Cooperation of Theatres against COVID Propagation (BY IVÁN SZABÓ-JILEK)

PANDEMIC AND THEATRE

5 Lessons from Pandemic (BY LÁSZLÓ SZABÓ)

Crisis caused by the epidemic has affected everybody negatively. This makes reconsideration of economic, technical and existential situation of theatres and producers and their operation necessary. There is no theatre with an audience, therefore retaining their trust is crucial.

7 Situation of Scenery Designers (BY EDIT ZEKE)

Beyond personal crisis situation of designers, the epidemic has been detrimental to education at the Hungarian University of Fine Arts too.

9 Theatre Life may restart in Autumn (BY IVÁN SZABÓ-JILEK)

Everybody expects a restart. Yet, for that to happen, what conditions are to be assured for spectators, artists and the technical staff?

11 Let's contribute to Earth Protection (BY SIGHTLINE SUMMER 2020)

The English Live Performance Production urges change of approach even when creating and executing Performing Arts productions. Declaration for developing an eco-conscious theatrical attitude.

QUARANTINE CONCERTS

12 Technology of putting Concert Experiences on-line to be enjoyed

Part 2 (BY GERGELY LAKATOS)

Lockdown concerts became possible due to the modern video studios of the Franz Liszt Academy of Music.

THEATRE ARCHITECTURE

18 New cultural center of Zaha Hadid in China (DESIGNBOOM.COM)

CONGRATULATIONS

20 Scenery and puppet designer Zoltán Lenkefi (BY IMRE KÁRPÁTI)

State award granted to Director of Sunshine Puppet Theatre in Békéscsaba on the occasion of the Hungarian National Holiday 15th March 2020.

EXHIBITIONS

22 In tune with each other (BY IMRE KÁRPÁTI)

When collections of the Hungarian National Gallery and the seventy-year old Budapest Puppet Theatre meet.

NEWS FROM HUNGARY

24 There was a small fire on rooftop of the Opera House while under reconstruction (MTI – HUNGARIAN NEWS AGENCY)

Issues of periodical SZÍNPAD are also available

in the National Széchenyi Library, Electronic Periodicals Archive & Database.

Adaptation of a new Theatre technological standard

Hungarian variant of the standard EN 17206:2020 Entertainment technology. Machinery for Stages and other Production areas. Safety requirements and inspections is in the works.

25 Summer problems of Open-air Theatres

Shortened summer season of the Szeged Open-Air Festival

NEWS FROM ABROAD

26 Accompaniment of the Berliner Ensemble for safety and security

Provisional building arrangement for St. Gallen Theatre – UM!BAU

27 Movie on the Seine

Drive-in Opera in London

The Salzburg Festival – shortened

28 Floating music club on the Atlantic Ocean

Exhibition WSD 2021 postponed

SCENERY

29 „Vianized” neo rococo (BY GÁBOR MIKITA)

„Froth on the Daydream” in the Kálmán Imre Theatre

OPEN-AIR THEATRE

33 New stage in Kápolnásnyék (BY GÁBOR MIKITA)

Csajághy Laura Stage

CONTROL TECHNOLOGY

36 Developments built on Beckhoff's PC-based control technology in Festival Theatre of Palace of Arts MÜPA

STAGE LIGHTING

41 Counting theatre lines (BY PÉTER KISS)

Current problems when designing stage-lighting networks of theatres and its control

TECHNOLOGICAL NOVELTIES

48 Beckhoff – Chromasound – Clay Paky – Interton – Luminis

SOUND TECHNOLOGY

51 Tenders as Catalysts (BY OTTÓ SIMON)

Development of sound system of the Weöres Sándor Theatre in Szombathely.

56 New mixing console of DiGiCo (BY TAMÁS BERNARD, MARCI SÓS)

DiGiCo Quantum 338

THEATRE ARCHIVES

58 Figaro on the Internet (BY ANDRÁS SIMON, ATTILA SZABÓ)

Semantic networks serving Theatre Archives. The Hungarian Theatre History Museum and Institute extends its collection management system in order to increase the number of its sources accessible in the Internet.

WE INTRODUCE

63 Dr. Sándor Venczel theatre economist (BY ÉVA TARNÓCAI)

HIRDETŐINK

AudMax	46. 0.	Lisys-Proiect Kft.	17. 0.
AVL Trade Kft.	67. 0.	Luminis Kft.	48. 0.
Beckhoff Automation Kft.	68. 0.	Pelyhe & Társa Kft.	32. 0.
Bosch Rexroth Kft.	2. 0.	Pelyhe & Társa Kft.	35. 0.
Chromasound Kft.	55. 0.	Pelyhe & Társa Kft.	65. 0.
Elimex Kft.	45. 0.	Roland East Europe Kft.	49. 0.
Gépbér Színpad Kft.	25. 0.	Színpad Automatika Kft.	39. 0.
Gépbér Színpad Kft.	62. 0.	Színpad- és Emelőgéptechnika Kft.	40. 0.
INTERTON Group	16. 0.	Színpad előfizetés.	50. 0.

CS

S E R I E S

CS 7

CS 7 p

CS 10

CS 10 n

CS 10 p

CS 118

CS 119

CS GATEWAY

CS BRIDGE

CS NDS

CS PDS

ADAMSON CS

ADAMSON

CS HANGFALCSALÁD

Az intelligens hangszórórendszerek jövője

A CS-sorozat az Adamson S-sorozatú hangszóróinak kompaktságát még tovább fokozta az integrált végfokkal. Ezen felül az új széria számos plusz funkciót kínál passzív társaihoz képest: a hangfal AVB digitális kapcsoltra kész, „MILAN ready”, illetve a rendszer része egy integrált tervező-vezérlő szoftver, mely ötvözi a LAKE-hez hasonlóan flexibilis processzálást, egy ezzel együtt futó tervezőszoftverrel. A saját fejlesztésű rendszer redundáns, egy hálózati kábelon fut a digitális vezérlés és az audió jel.

Egyszerű, jól átgondolt, logikus működtetésű, és kimagasló audió tulajdonságokkal bír, ahogyan azt az Adamson-tól elvárhatjuk. A CS-sorozat olyan hálózati felépítést kínál, mellyel az egyes hangfalak pontos vezérlésével és felügyeletével elérhető a teljesítmény maximalizálása. A fejlesztés igen fontos részeként emelhető ki a hálózati megbízhatóság és redundancia azért, hogy bármilyen konfigurációban vagy alkalmazásban, mint egy kevlar mellény, golyóálló működést biztosítsunk.

A CS-széria megszólalásában teljesen megegyezik a passzív S sorozat megfelelő modelljeivel, de természetesen az IS széria modelljeivel is.

A sorozat tagjai mellett elérhetőek a kulcsrakész CS Upgrade Kit-ek, melyeknek segítségével a már meglévő S szériás hangfalakat egyszerűen alakíthatjuk át CS modellekké. A művelet rendkívül egyszerű és pár perc alatt elvégezhető.

Végeredményben az Adamson új CS-szériához tartozó szoftvere rendkívül fejlett eszköz arra, hogy felhasználóbarát módon integrálja egy platform alá a rendszerek tervezését, telepítését, vezérlését és megfigyelését akár telepített akár turné környezetben. A felhasználói felület könnyen áttekinthető, segítségével a tervezéstől a szimuláción át a vezérlésig, mérésig, optimalizálásig és a diagnosztikáig mindent kontroll alatt tarthatunk.

AVL
TRADE
PROFESSIONAL SOLUTIONS

MAGYARORSZÁGI FORGALMAZÓ: AVL TRADE KFT. 1117 BUDAPEST, BUDAFOKI ÚT 187-189.
TEL: +36 1 236 0560 FAX: +36 1 236 0561 INFO@AVLTRADE.HU WWW.AVLTRADE.HU

Koncert- és színháztechnikától ...

EVENTIONS PRODUCTS BV

... a kinetikus installációkig.

Segítünk kibontakoztatni a kreativitást: PC-alapú vezérléstechnika a Beckhofftól

www.beckhoff.hu/stage

A Beckhoff által kínált PC-alapú automatizálás univerzális, széles határok között skálázható megoldásokat kínál a színpad-, színház- vagy koncerttechnika, a filmstúdiókban, élményparkokban vagy 4D/5D-mozikban alkalmazott speciális effektusok, illetve épületautomatizálási rendszerek számára. A Beckhoff sokrétű termékpalalettája a legkülönfélébb feladatok ellátására alkalmas, segítségével az alkotók kreatív elképzeléseit könnyedén valóra lehet váltani. Az audió- és hangtechnikához vagy multimédia alkalmazásokhoz használt interfészek, valamint a rendszerbe épített DMX, Art-Net™, sACN, PosiStageNet és SMPTE Timecode protokollok, illetve egyéb hangtechnikai műveletek támogatásával minden kreatív színpadi ötletet megvalósító integrált vezérlőrendszer hozható létre.

New Automation Technology

BECKHOFF